

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban díjazás:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben kézbe kordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszafizetésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 6.

Kilenczven gyermek kitiltva.

Arra a felfedezésre jutottunk, hogy Nagyvárad város érdemes tanácsa elfelejtette, hány lakosa van Nagyváradnak.

Nem örültünk meg ennek a hírnék annyira, hogy rögtön heurékát kiáltva, beszalagáltuk volna a hírrel Nagyvárad utcáit. Hanem a helyett felvettük a tollat és szeretnénk valamiképpen okát adni ennek a tudatlanságnak, ha lehetne!

Ugy áll a dolog, hogy a nagyvárad polgári iskolában, mely egyike a legvirágzóbbaknak az ilyen nemű intézetek közt, eddig az I. és II. osztály párhuzamosított. És erre szükség is volt. Nagyvárad főleg iparos és kereskedő város, iparos és kereskedő számára pedig négy elemi osztály kevés, de még két vagy négy polgári osztálylyal kiegészítve éppen elég. Azonfelül a reáliskola és a gimnázium igazgatói a megmondható, hány polgári iskolai tanuló megy át minden év elején az ő intézetükbe, nem is számítva a kereskedelmi iskolát, melynek tanulói közt szintén tekintélyes szám ered a polgári iskolából.

Mindez azt mutatja, hogy a nagyvárad polgári iskolának léteznie és fejlődnie kell, mert jelene és jövője van.

A múlt évben Sipos Orbán tanfelügyelő erélyessége folytán a város még egy elemi iskolában felállította az V. és VI. osztályt, úgy hogy jelenleg Nagyvárad községi iskolái közül a váralljai és az

olaszói fiu-iskolákban hat osztály van. Nem vagyunk ugyan barátai ennek a négy osztály hegyébe toldott két évnék, mert azok különösen városokban fölöslegességek. Hanem a törvény törvény, azt végre kell hajtani, a hat osztályt fel kell állítani.

A városi tanács — a nyomásra — fel is állította a két osztályt, hanem ennek fejében a polgári iskolában az eddig fennállott első párhuzamos osztályt megszüntette s indokolta ezt az eljárást azzal a neveltségesen hangzó érveléssel, hogy hiszen a város nem köteles még a polgári iskolát sem fenntartani.

Ennek pedig az lett a következtetése, hogy a polgári iskola igazgatója a tanácstól vett utasítás következtében az első osztályba csak ötven tanuló vett fel. Ez a létszám az első délelőtti megtelt, a többi szülő pedig kétségbeesve futott Sipos Orbán tanfelügyelőhöz azzal a kérdéssel:

— Mit csináljunk a fiunkkal?

Eddig kilenczven gyermeket utasítottak vissza azzal az egyszerű kifogással, hogy nincs hely!

És a város azt mondja, hogy nem is lesz, mert ő úgy sem köteles a polgári iskolát fenntartani.

Kérjük a főügyész urat, mint jogi szakértőt, nézze meg a polgári iskolákról szóló törvényt, abban megtalálhatja azt a §-t, mely szerint minden, legalább ötezer lakossal bíró község tartozik polgári iskolát felállítani. Hasonlóképpen kérjük a pénzügyi tanácsos urat, nézze meg, vajjon Nagyváradnak hány adófizető, adó-

hátralékos és adót soha sem fizető lakosa van? Akkor üljenek össze ketten és feleljenek meg arra a kérdésre, köteles-e Nagyvárad város polgári iskolát fenntartani?

A tanács jelenlegi indoklását nem is tudjuk be másnak, mint hogy egy percze elfelejtették, hány lakosa van Nagyváradnak.

»Fenntartás« alatt pedig mi olyan fenntartást értünk, mely a közönség érdekeinek megfelel. És ha a közönség követeli a párhuzamos osztályok felállítását, a fenntartás kötelezettségében benne van is, hogy igenis, ezek a párhuzamos osztályok is felállítandók.

Az is neveltséges okoskodás, hogy mert Olasziban egy tanító alatt összevonva felállítottak két elemi osztályt, ennek fejében a polgári iskolánál csinálhatnak redukálásokat. Más az elemi iskola és más a polgári iskola. Ott egy tanító tanít két osztályt, itt szakszerű oktatásról van szó, nem is említve, hogy a tananyag egészen más.

Belátta ezt a közönség is és nem hajolt meg tanács bölcsesége előtt, nem ostromolta meg az egy tanítós V. és VI. elemi osztályokat, hanem panaszra ment Sipos Orbán tanfelügyelőhöz.

És most kilenczven gyermek sorsa van a tanfelügyelő erélyére bízva.

Nem is csalódtunk Sipos Orbánban. A tegnapi közigazgatási bizottsági gyűlésen erélyesen kikelt a tanács rövidlátása ellen, a bizottság ennek folytán utasította a tanácsot és az iskolaszéket, hogy gondoskodjanak haladéktalanul a párhuzamos

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kegyelem-kenyér.

I.

Keserves kenyér a kegyelemé. Kemény és sötét. De könnyek hullanak rája és azok megszáradnak. Mert annak a szeme, a ki e tápot eszi, mindig tele van könnyvel, s a könnyek nemcsak akkor hullanak, mikor felhányják neki, hogy íme, mások emberségéből él.

Dombrády Pálma is e kenyéren élt Sároshyék-nál, nagy ideje már. Valami kis titulusa ugyan volt rá, hogy eltartsák, úgy félig-meddig rokona lévén a háznak, meg talán ennél is nagyobb az, hogy nagyapja az öreg Dombrády Mátyás valaha az egész Sároshy családot megmentette az anyagi tönkötől. De hát, ez nagyon régen volt s eféle dolgot hamar elfelejt az ember és szívesen. Sároshyék is így voltak vele s ezért ők is csak úgy gondolkodtak Pálma felől, a hogy helyükben más is gondolkodott volna: ez a lány az ő kenyérüket eszi, a mit a maguk jószántából adnak neki, nem kötelességből, de kegyelemképen.

Pálmanak azonban sokáig nem szólt róla senki, hogy e kenyér táplálja. Sokáig, mondom s értem itten azt a hosszú időt, mely alatt felnövekedve magától is megtudta, hogy Sároshyék-nak nyilván ez lesz a véleménye. S ettől fogva azon iparkodott, hogy a mit megesszik, meg is szolgálja. Becsülettel megdolgozott most is a kenyérért, a melyre így, a munkája révén, már hármassal joggal volt.

S lám, nemsokára mégis értésére adták, hogy úgy tartják el mások — irgalomból. Ez akkor történt, mikor Pálma a világba vitték. Eladdig nagyon szerették és Sároshyék a tulajdon leányát, Margitot sem becsézgette jobban. A tűzhely melegénél az anyai szívből pusztán a szeretet szólt s ez érzélem csak nagyságára nézve ismer fokokat, de alapjában nem különbözi el egymástól azokat, a kikre kiárad.

A fényes csillárok alatt azonban megváltozott mindez. Sároshyék itt kezdett különbséget tenni Margit és Pálma között. A mit máskor csak tudott, de még csak nem is gondolt rá soha, most az foglalkoztatta egyre. Hogy ugyan kije neki Dombrády Pálma? Jóformán senkije, a kit ő mégis irgalomból nagyra nevelt s a kinek minden szépben s jóban része volt eddig.

Mert anyai szívében a bálók terme a hűség és megszállottság s a féltés irigyszáva. S mindennek Dombrády Pálma vala az okozója, a ki mellett Sároshy Margit számba sem jött jóformán. Sároshyék anyai hűségét lánya mellőztetése bántotta s a féltés, aggodás volt a jövője miatt Margitnak, a ki elől Pálma a »partit« is elhódítja majd.

Ah! Pálma, — ő szép volt nagyon. Fenséges megjelenésű, emellett gyengéd és üde, simulékony. Mintha igazán pálma lett volna, a mely magasba ereszté koronáját, de széleslevelű fejével álmódzva, hullámosan bólogat lefelé. A testén büszkeség ömlött el, ám a lelke szelíd maradt és alázatos.

S e leány, mikor együtt jelentek meg a bálteremben, hamarosan leszorította Margitot a szereplés teréről. Mert Margit, a ki idősebb volt nála, már előbb tanult meg járni a parketten. De Pálma eléje került nemsokára. Ezt eleinte maga sem vette észre, oly hirtelenül történt és nem észlelt. Akaratán kívül egészen, mert, ha sejtette volna, hogy utjába áll Margitnak, bizony másként viselkedik. Feszesebben és ügyetlenül. De most kedves volt és vig, szóval természetes. Szépsége mellett e

Iskolai idényre.
 Fiu- és leány-gyermekek teljes felruházására
 legelőcsőbb bevásárlási hely

Fábry Testvérek
 kalap-, cipő- és divat-áruháza

Fiu és gyermek kész ruha raktár gyári árban.

Nagyvárad,
 Fő-utca és Zöldfa-utca.
 Telefon szám 76.

osztályok felállításáról s ennek alapján Sipos Orbán *mind a kilenczven gyermek felvételét törvényadta jogánál fogva elrendelte.*

Ezzel a kérdés, hála Sipos Orbán erélyének, az idénre meg van oldva. Hogy pedig jövőre ilyesmi elő ne forduljon és a szülők meg legyenek kímélve a sok szaladgálástól és aggodalomtól, tisztelettel ajánljuk a tanács figyelmébe a következőket:

akasszák ki a tanács helyiségben:

1. a polgári iskoláról szóló törvényt;
2. Nagyvárad lakosainak számát.

K. A.

És Wlassics? És Széll?

A szívünk elszorul, ha egy-egy protestáns gyülelésről olvassuk, hogy közéletünk valamelyik kiválóbb alakja milyen büszkén és nyíltan vallja magát protestánsnak és milyen határozottan beszél a protestáns felekezet érdekében.

Most is a lutheránusok nagybányai kongresszusán Zsilinszky Mihály államtitkár mondott olyan beszédet, mely lutheránus harci riadónak is beillik. Vallás- és közoktatásügyi államtitkár létére nemcsak nyíltan hangoztatta, hogy a lutheránus felekezetnek hű tagja, hanem azonfelül megpróbált a katolikus egyház ellen is egy kis parázs kirohanást.

Az első ellen nincs szavunk, de van a második ellen.

Zsilinszky urat nem azért tették államtitkárrá, hogy mint valami magyarországi lutheránus primás, a maga hivatali tekintélyével mondjon lesújtó és igaztalan kritikát a katolikusokról. Olyasformákat beszélt rólunk, mint Tüdös sárospataki tanár, csak hogy valamivel finomabban fejezte ki magát. Természetesen míg Tüdös a helvét vallásban látta a haza megmentő Noé bárkáját, addig Zsilinszky Luther kátéját adja panaczeának. Egyben egyeznek meg mind a ketten, hogy a katolicizmust letárgyalják az ismert protestáns türelemmel.

Mit szól ehhez az állítólag katolikus Wlassics és Széll?

Ha Wlassics vagy Széll mondanának ilyen

hangu beszédet katolikus gyűléseken: az összes liberális lapok megtámadnák őket, mint fekete reakzionáriusokat. (Az igaz, hogy ilyesmi egyelőre elképzelhetetlen). De mert Zsilinszky beszélt lutheránusoknak katolikusok ellen ez szabadelvű eljárás, ezért meg fogja dicsérni őt az egész zsidó-liberális sajtó.

És Wlassics? És Széll?

Hát azok is.

A tisztítóhely.

Egy nagyvárad, erősen felekezeti izű és erősen szubvencionált laptársunk *Görgényi* Imre könyvéről írt ismertetésünkbe óhajt beleakaszkodni. Csodálkozik és megbotránkozik azon, hogy valaki a tisztítóhelyről leírást közölhet.

Boldogok a tudatlanok, kik annyi mindenfélén képesek csodálkozni és megbotránkozni. Mert vannak e tudatlan boldogok közt, a kiknek igen jól esik egy-egy szöveg beleakaszkodni, kegyes szemforgatással megbotránkozva valamin, a miről fogalmuk sincs. Majd ha a tárggyal foglalkozva, megsejtik, hogy igenis, a tisztítóhelyről lehet nagyon részletesen írni, majd ha fogalmuk lesz róla, hogy ez tudomány, akkor tessék róla írni. Addig csak maradjanak saját felekezeti és szubvencziós ügyeiknél.

No meg a boldog tudatlanságban.

A tisztviselők fizetésrendezése.

A pénzügyminiszter legutóbb kidolgoztatta miniszteriuma számvevőségében az állami tisztviselők fizetésrendezésének tervezetét. A munkát, mely most már közel áll teljes befejezéséhez és a nyugdíj kérdésének a fizetésemeléssel arányos megoldását is felöleli, hír szerint két részre osztják, a melyek mindegyike más és más alapon való fizetésemelésre vonatkozik. A tervezet egyik része azon alapon készült, hogy a magyar állami tisztviselők fizetését teljesen *egyenlővé tennék az osztrák tisztviselők fizetésével.* De mert a többlet, a mely ily módon előáll, rendkívül nagy, a pénzügyminiszter elkészítette a tervezet második módját is. Ez is abból indul ki, hogy a fizetéseket az osztrák tisztviselők alapfizetésével egyenlővé tegyék, de a többlet leszállítását oly módon éri el, hogy egyes fizetési osztályokban csökkenti a fokozatok számát.

Beszélgetés a budapesti olasz anarkistával.

Hire járt nemrég annak az anarkista gyűlésnek, amelyet egy Luigi Boschetti nevű olasz állatölőg összehívott augusztus 15-én a magyar fővárosban. Egy Attilio Dragostino nevű giovinnazzoi olasz értesítette erről levélben a hatóságot. Az anarkisták, mondja a levél, összeküldtek Ferdinánd bolgár fejedelem ellen, aztán elutaztak Boschetti kivételével.

A budapesti főkapitányság természetesen rögtön megindította a vizsgálatot s mindenfelé kereste Boschettit, de még eddig nem fogta el. A giovinnazzoi levél megnevezi az utcát is, a melyben Boschetti lakik, de hiába jártak benne a detektívek, nem akadtak rá. Minden házban átvizsgálták a bejelentő lapokat, de nem találták meg Boschettit.

Egy hírlapíró beszélt az olaszszal.

Luigi Boschetti körülbelül harminczöt esztendő, beteges ember. Mint a legtöbb olasz, folyton tört és revolvert hord magánál. Élénken tiltakozott ama vád ellen, hogy ő anarkista. Mindjárt meg is fogalmazta tiltakozását egy olasz nyelvű írásban, mely magyar fordításban így szól:

Néhány fővárosi újság azt írta Luigi Boschettiről, hogy veszedelmes anarkista. Ez az állítás egy gyalázatos cselszövés eredménye, a melyet egy volt barátja szőtt ellene. Luigi Boschetti őrmester volt Afrikában az olasz lovaságnál és Budapesten kenyeret és munkát talált. Nemcsak hogy *nem anarkista*, hanem nem tagja egyetlen olaszországi szövetkezetnek sem és Budapesten is távol tartja magát minden anarkista társaságtól.

Azt mondja, hogy az egész levél egy *Maroni* nevű ismerősének a bosszuja. A bosszu oka természetesen egy leány . . . ki is lenne más?

Néhány nappal ezelőtt egy kisdoboz érkezett a címére Palermóból.

— A hugom sajtot küldött, — mondta a házbeliének.

Most, hogy anarkista hire támadt, természetesen visszagondolnak a gyanus dobozra s bombát sejtene benne.

Boschettit megkérdezték, tudja, hogy detektívek keresik. Azt felelte, hogy hallott róla, de

tulajdonai lévén, én nem csodálom, hogy mindehhez hódított.

Sárosynak ez persze fájt. És egyszer a családi tanácsban ő hangosan gondolkodott. Azt mondta el épen, a mi a bálteremben rendszerint eszébe jutott. Hogy Pálma hiszen hamupőke csak az ő házukban, a kinek jogai nincsenek. Vissza kell vonulnia olyankor, ha Margit érdekeiről van szó.

Sárosyné a családi tanácsos nem érte be. Pálmának is értésére adta mindezeket. Meglehető tapintatlanul tette, a minthogy az ilyen dolgot talán nem is lehet tapintatosan elvégezni. Pálma jól megjegyezte magának Sárosyné minden szavát. Pedig talán nem hallotta egyiket is, hiszen ez anya fellépése szinte megrendítette. Nem a fülébe szólt, szívébe sajgott mostan a szó. S ő ekkor hullatta először könyeit a kegyelem-kenyérre.

A történetek után visszavonult. Sárosyék még mindig hívogatták azért és mindenhová elmehetett volna, a hová ő. De sehosem akart megjelenni. Otthon maradt — egyedül.

Am a hamupőkének hasztalanul húzódnak meg a bubos kemence mögött. A melegsivű királyfiak, ha egyszer észrevették őket, oda is elmennek értük. Pálma is, hiába vonult vissza, Margitot mindenütt megkérdezték, ugyan hol hagyta. Sárosyné most már nemcsak félt tőle, de haragudott is rája . . . Hát ki ez a lány, hogy annyira keresik mindenütt? . . . Mintha az tehetett volna róla, hogy szépnek született. És szegénynek.

Pálmának, mondom, nem kellett elmennie, eljöttek érte így is. Leginkább Kardoss Pista, kit az öreg Sárosy szívesen fogadott volna vejeül. De Pista Margittal meglehető keveset foglalkozott, bár lassankint mindennapos vendége lett a Sárosy-háznak. Nem Margitért történt ez, a mint így félig-meddig sejteti kezdette mindenki. S im egyszer Kardoss igazat adott a sejtéseknek — megkérvén Sárosyékól Dombrády Pálma kezét. Apró, rugékony kacsóját a hamupipőkének.

Sárosyékát elfutotta a méreg. De azt mondták: jól van. Elvégre, nekik Pálma senkijök, semmijök, csak irgalomból tartják évek óta. Férjhez mehet, ha akar, hiszen van hozzá szabadsága. Igaz, hogy ezen kívül aztán, egyebe sincsen. S ezt meglehető nyomatékkal mondták.

A házi perpatvar csak azután tört ki, hogy Kardoss elment. Pálmának ugyan egy rossz szót sem szóltak, csak zárt ajtók mögött hajtogatták egyre:

— Ez a köszönet! Tizennégy esztendei vesződségünkért ez a hála. Persze, most már kihízt a kegyelem-kenyérre és megszépült, most már utját állhatja a más boldogságának.

Pálma a szomszéd szobában hallotta mindezeket. Nem pózolt, nem ájultozott, mint a regényekben szokás, csak határozott. Elhatározta, hogy megteszi végre, a miről hetek óta gondolkozott már. Neki ne vágja arcába senki, hogy kegyelem-kenyeret eszik. Dolgoznia így is kell, akkor hát inkább magának dolgozik ezután.

. . . A mi kis öröksége volt, magához kérte és elbucszott. Kardoss Pistával is szakított ekkor. Jól tudta, hogy egybekelésük viszálykodást szülne férje családjában és Pista talán a vagyonától is elesnék miatta. Aztán valamikor mindezt szemére találná hányni majd. Ezt pedig nem akarta Dombrády Pálma.

Odahagyván a Sárosy-házat munka után járt sokáig, mignem egyszer csak valamelyik fővárosi póstán hajtotta igába fiatal fejécskáját, nagy papírárkusokat szántogatva piszkos, rozoga asztalokon. De szívesen törődött naphosszat. Mindig is az járt az eszébe, hogy lemondott, félreállt a más utjából s a kínálkozó jólétnek fölébe helyezte a nehéz, önzetes munkát. Ha kifáradt néha, az a tudat serkentette folyvást, hogy ez a nehéz munka árán szerzett, fekete kenyér legalább az övé s a jó Istenen kívül senkinek sem tartozik hálával érte.

A pálma magasba vágta fel lombkoronás fejét, nem törődve azzal, hogy a szépségéből veszíthet így, mert egy-két levele is kitörök, lehullik eközben. Hajladozni csak a maga akaratából szokott, de nem tűrhette, hogy mások hajlítsák, lealázzán fejét, mint valami gyenge fűzfavesszőt, a miből csak kerítését fonják a virágos kertnek . . .

II.

A száj hazudhatik csupán, a szív ezt nem tudja. Lemond és csendesen sajog, a mi nem hallatszik olyankor, ha az ajk hazugul szerel-

csak keressék, ő nem teszi meg nekik azt a szíveséget, hogy maga jelentkezék a rendőrségen.

Tegnap este meglátogatta Cigarini mérnököt, a kinél este 9 óráig volt, azután elment a kis kocsimába, onnan a postára, majd hazatért a lakására.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának tegnap délután tartott ülése szokatlanul élénk volt.

Előbb egy kellemetlen fegyelmi ügy keltett hosszabb vitát, majd Sipos Orbán derék, energikus előterjesztése okozott nagy érdeklődést.

Az összes ügyeket, alig egy pár szakelőadó előterjesztésén kívül, Komlóssy József tb. főjegyző referálta, azzal a megszokott fáradhatlan buzgalommal, szakértelemmel, a melyet hosszú évek óta láttunk ennél a kiváló tisztviselőnél. Már magában a gazdasági ügyek vezetése óriási teherrel jár s Komlóssy József azonkívül viszi a polgármesteri és főjegyzői ügyeket is, szigorú pontossággal.

Az ülés lefolyása különben a következő volt:

Jelen voltak: Beöthy László főispán, elnök, Rádl Ödön, Sipos Orbán, Dús László, Mezey Mihály, Papp Miklós, dr. Grósz Albert, dr. Nagy Géza, Mihelffy Adolf, Frankó Endre, Huzella Gyula, dr. Vári Szabó Béla, Komlóssy József, dr. Hoványi Géza, Kikinday Gyula.

A polgármester jelentése.

A közegészségügyi állapot augusztus hónapban jó volt. Élve született 147 gyermek, 72 fiú, 75 leány; elhalt 112 egyén, 55 férfi, 57 nő. Elhaltak Ujvároson 26, Olasziban 29, V.-Venczén 26, a kórházban 31.

A heveny fertőző betegségek közül a vörheny és hökhurut 9—9, a ronsoló toroklob és kanyaró 1—1 esetben halálozás nélkül, a hasi hagymáz 7 esetben, 2 halállal.

Az állategészségügy jó volt.

A közbiztonság szintén jó volt. Lopás 35, súlyos testi sértés 3, könnyű testi sértés 6, sik-

kasztás 8, család 2, váltóhamisítás 1 esetben volt bejelentve. A nyomozás eredményes volt 32, eredménytelen maradt 23 esetben.

Letartóztatva volt 37 egyén; ezek közül az illetékes bírósághoz elkísértetett 3, eltolonczoltatott 34.

Kihágási följelentés 315 esetben tétetett.

Felemlíti a jelentés a közúti vasuton történt szerencsétlenséget is.

A közúti vasut katasztrófája.

A polgármesteri jelentés kapcsán felszólalt Mihelffy Adolf s a közúti vasutnál aug. 2-án történt összeütközésre hivatkozva foglalkozott a villamos vasut ügyével. A közúti vasutnál patriarchális állapotok uralkodnak, menetrend nincs. A város már felírt a villamos vasut megszüntetése iránt a miniszterhez. Nehogy a villamos vasutnál is olyan hibák csuszszanak be az engedélyezésbe, mint a közúti vasutnál, a katasztrófa vizsgálatának adatait terjeszszék fel a miniszterhez, továbbá pártolólá irjon fel a közigazgatási bizottság a város felterjesztése mellett.

Dr. Hoványi Géza úgy tudja, hogy a villamos vasut ügye már lejött a minisztertől s csak a vállalkozó társulaton mulik az ügy. Miért sűrűssek meg a minisztert, hisz nem felülről kell várni az orvoslást, hanem itt kell szorítani a társulatot.

Komlóssy József felvilágosítással szolgált. Az ügy még a miniszternél van, mert a társulat felírt, hogy a villamos vasutat és a villamos erő szolgáltatást válaszsza ketté. Ez még nem dőlt el.

Dr. Nagy Géza: a katasztrófa ügyében a bűnügyi vizsgálat folyamatban van s az kiterjeszkedik arra is, hogy kideríttessék, miszerint felülről meg lett-e téve a vasutársulatnál minden intézkedés. A M. Á. V. is ki lesz hallgatva, mint szakértő.

Mihelffy Adolf indítványát visszavonta, mire a közig. bizottság tudomásul vette a polgármester jelentését, a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt.

Sarkadi József ügye.

Sarkadi József rendőrbiztos fegyelmi ügyében a fegyelmi választmány Sarkadit 200 ko-

ronára ítélte. Ez ítéletet Simon Szilárd voltvárosi napdijs, feljelentő meglebbezte a miniszterhez.

Komlóssy József tb. főjegyző felolvasta a miniszter határozatát, a mely szerint a miniszter Sarkadi Józsefet hivatalvesztésre ítélte. — Bejelenti egyben a tb. főjegyző, hogy Sarkadi József kérvényt adott be, a melyben fegyelmi ügyének újból felvételét s új vizsgálatot kér. — Végül beterjesztette határozati javaslatát, a mely szerint az újból felvétel iránti kérvényt terjeszszék fel a miniszterhez, az állás betöltését pedig hagyják addig függőben.

Mihelffy Adolf azt tudja, hogy Sarkadi József egy év óta, mióta állásába visszahelyezték példásan megfelel kötelességeinek. Aki vádolta, az felebbezte meg a fegyelmi választmány határozatát. Ösmerjük ezt az embert, aki a várostól el lett bocsátva. Intézzék a közig. bizottság felterjesztést a miniszterhez, a melyben az ügy valódi állására hívja fel a miniszter figyelmét.

Rádl Ödön nagyjában osztja a Mihelffy által mondottakat. A miniszter leiratát kritika tárgyává tenni nem lehet. Szerinte azonban a miniszter nem egészen méltányosan járt el. Azon csodálkozik, hogy a feljelentő felebbezése folytán ez az ügy a miniszter elé kerülhetett s az ilyen súlyos határozatot hozott. Sérti még a miniszter határozata a város autonómiáját. Forduljon a közigazgatási bizottság a rosszul informált minisztertől a jobban informált miniszterhez s pártolólá terjeszék fel Sarkadi kérelmét, de addig függeszszék fel a súlyos miniszteri határozat végrehajtását. Sarkadi leg-súlyosabb bűne, hogy a cselédkönyvekért pénzt szedett, de ezt tévedésből tehette, mert az egész országban divik ez a szokás.

Dús László ellenkező véleményben van. A miniszter határozata végérvényes s azt végrehajtás végett át kell tenni a polgármesterhez. A közigazgatásban a fegyelmi ügyek újra felvételét nem ismerik. Aki hivatalvesztésre van ítélve, állásában nem hagyható meg s a polgármesternek az elmozdítás iránt azonnal, még telefon útján is intézkedni kell. Hogy a polgármester az új választás iránt tesz-e mielőbb előterjesztést a közgyűlésnek, az más kérdés.

mes szókra nyílik. De Kardoss Pistának nem volt kedve e kínos önámításra.

Lemondott Pálmáról, no azért Sárosy Margitot mégsem kérte meg. Férjhez mentek így is mind a ketten. S elég jól.

Pálmát valami kis ember vette el, egy hivatalára. Nem volt szép, még csak érdekes sem s a parketten sokat botlott, sokszor elcsuszott volna. De ott a korlát mögött, asztalán becsülettel végezte dolgát a postaiszecske és jól megfizették érte. Aztán meg, nemcsak dolgos két keze volt, de szíve is, okos és jó és Pálma érezte, hogy e hü szív melegénél feledni tudja a multat. Dombrády Pálmából így lett Gyárfás Gáborné, a ki ettől fogva szegre akasztotta a hivatalos bluzt s a szárnyaskerekű postás-szka helyére menyecske-főkötőt kötött.

Es Margit? Óh, kérem, ő partit csinált. Zámor Iván vette el, a szép dzsentrí fiú, a kit három vármegye emlegetett. Kitérő tánczos volt s a lányok rajongtak érte. — A mamák ugyan azt is tudták róla, hogy nagy korhely, nagy kártyás, de ezt a bajt gyógyítható betegségek tartották. És hát Sárosy végre is főispáni titkár volt akkor, a ki — úgy hitték — nagy jövőnek néz elébe.

Zámor Iván számításból kopogtatott be Sárosyékhoz. A káprázatot fénynek hitte ő. Margit is számításból mondta ki az igent; neki csillogás kellett mindenáron s a magasba vágyott. Azt hitte, Zámor oldalán hamarosan eléri mindezeket.

Egymást akarták megcsalni és önmaguk is

megcsalódtak. Margit járt rosszabbul. Mig a szülei éltek, a világ nem beszélt róla semmit. A boldogságát irigyelte csak s a jó sorát, mit sem tudván azon családi jelenetekről, a miket Zámor egy-egy átkártyázott éjszaka után zárt ajtó mögött rögtönzött.

Az öreg Sárosy azonban meghalt. Minek is élt volna tovább, ha egyszer úgysem tudott már fizetni — a vejéért? . . . Zámor ez időtől fogva egészen elhanyagolta a feleségét. Előbb csak otthon volt kíméletlen, most már a világ előtt is oly tapintatlanul bánt vele, hogy Margit jobbnak látta, ha haza megy az édes anyjához.

El is ment. Magával vitte azt az apró emberkét is, a ki egyetlen édes emléke volt házasságának.

Bizony otthon szűk világ fogadta. A régi pompának már csak egy-egy értéktelen czafrangja maradt meg, a ragyogás eltűnt és felettük hidegen, szomorúan multak el a napok. Cifra, takargatott inség köszöntött rájuk, e féltelmes faja a nyomorúságnak.

A városka egyébről sem pletykázott mostan, mint a Sárosy-ház sorsáról. Az öreg ur haláláról, Zámorné hazajöveteléről, meg a sok adósságról. Mikor pedig később Zámorné édes anyja is meghalt, az adósságot nem volt a ki fedezze és mindezek fölé még Zámor Iván is eltűnt nyomtalanul — ez volt ám csak a pompás szenzáció.

Margit most kiment a világba. Egyedül, vigasztalanul és tanács nélkül. De mégis jobbnak találta helyzetét így. Legalább megmene-

kült a kíváncsi, vigyorgó arcú ismerőseitől, a kik szinte agyonüldözték részvétükkel. A fővárosba ment ő is. Mert minden tönkrement ember aranybányát sejt itten, a hol vagyona romjain új életnek vetheti meg alapját. Pedig, a nagyváros csak értéktelen játékpénzeket ad a vergődő ember utolsó garasáért. Apró papírtalérokat, a mik csak színre hasonlítanak az aranyhoz.

Pár nap múlva Margit is szomorúan tapasztalta ezt. És ekkor ijedt meg csak igazán. Láta, a készlet rövidesen felélik kis fiával — és aztán? Meg sem merte kérdeni lelkétől, hogy mi lesz aztán.

Pedig a büszkeség is kihalt már belőle. Nagymódu ismerőseihez is elpróbálkozott már, protekcióért kilincselve náluk. De mindenütt hidegen fogadták. Csak egy ismerőse volt még, a kihez nem ment el. Pálma. De érezte, hogy őt nem keresheti fel. Ha éhen hal, akkor sem. Nem csak azért, mert a kiérdemlett, kegyetlen viszonzástól félt, de haragudott is rája. Azt hitte, Gyárfásné az oka mindennek. Ha ő akkor el nem hódítja előle Kardost, ma másként volna minden.

Nos, ha Margit nem kereste fel Pálmát; Pálma maga ment el hozzája. Pedig nem is azért, hogy az elégtételben gyönyörködjék, mit a sors olyan hamar megadott neki. Ő, csak a sértést lehet viszonzni, ám a fájdalmat csak okozni lehet és csillapítani, elaltatni, de megtorolni nem.

Pálma nem azért jött. A hír elhozta hozzá

A beadott kérelmet azonban fel kell terjeszteni a miniszterhez.

Beöthy László főispán is osztja azon nézetét, hogy a miniszter leiratát bíráltni nem lehet. Az állásától megfosztott tisztviselő tovább nem fungálhat. — Ujból felvételt a közgazgatás nem ismer. A rendelet végrehajtandó s a kérvényt fel kell terjeszteni. Ahoz ám joga van a közg. bizottságnak, hogy a kérvényt pártolja. Az új választás a polgármester dolga.

Dr. Hoványi Géza azt véli, hogy a közg. bizottság nem foglalhat állást a megújítási kérelem mellett, mert az ügy iratait nem ismeri; legfeljebb azok a bizottsági tagok szólhatnak a kérdéshez, akik az ügy iratait ismerik. A feyelemmi választmány és a miniszter elítélték s csak a büntetésben van különbség. A közgazgatási bizottság egyszerűen terjessze fel a kérvényt.

Mihelffy Adolf azt tudja, hogy a bizottság ismeri az ügyet s különben is itt vannak az iratok, azokat fel lehet olvasni. Az, hogy egy évvel ezelőtt visszahelyezték s most jön egy évi szorgalmas munka után ez az ítélet mint villámcsapás, — borzasztó. Felebbezett pedig egy olyan ember, akinek aligha volt joga. Legyen a közg. bizottság méltányos s pártolólággal terjessze fel a megújítás iránti kérelmet.

Beöthy László főispán szerint azt nem lehet vitatni, hogy joga volt-e Simonnak felebbezni. A miniszter figyelembe vette s ezzel döntött.

A közgazgatási bizottság a miniszter leiratát tudomásul vette s a *megújítás iránti kérelmet pártolólággal terjeszti fel a miniszterhez.*

Löwy Dávid panaszt emelt **Gerő** Ármint főkapitány ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén, azonban a vizsgálat s a kir. ügyészség kiderítette, hogy a feljelentés teljesen alaptalan s eljárásával a rendőrtisztviselő csak kötelességének tett eleget.

Mint alaptalan vádat, tudomásvétel végett felküldik a miniszterhez.

Kiss Gyulának a honvédelmi miniszter a kivételes nőstílust, a védkötelezettség fentartásával engedélyezte.

A közoktatási miniszter a községi iskolák felügyelő-igazgatójának hatáskörére vonatkozó szabályrendelet újabb tárgyalás végett leküldte.

Margit szomorú sorát s ő mindenáron segíteni akart rajta. Nem volt nyugta addig, míg fel nem találta. Ah! hiszen a pálma magasan hordja ugyan a fejét, hogy meg ne alázzák, ám azért délszaki növény s a meleget szereti.

Pálma magához vette **Margitot**. Kegyednek fogalma sem lehet róla, mit érezhetett e bűnhődött, megviselt fiatal asszony, mikor a sors így megszégyeníté.

Gyárfásék olyan gyöngéden bántak vele s ő egyre sirt mégis. A szegény, a kényszerű megalázkodás könyei voltak ezek. Egyszer aztán a bűnbánat, az önkéntes alázat könnyei hullottak.

Asztalnál ültek mind. A kis **Zámor Béla** javában majszolt épen és közben petyegve szólt:

— Mamácska, kéjek kenyejét...

— Pálma, kérlek, adj nekik...

Zámorné csak eddig tudta mondani. Megcsuklott a hangja itten és sirva borult az asztalra. Csak ott folytatta aztán megtörve:

— Adj neki egy kis kegyelem-kenyeret.

Pálma pedig leszelte a karéjt és fehér kezével megsimogatta a fiút. Megesókolta az anyját is s most mind a ketten egymásra borulva, együtt sirtak. Öszefolyó könnyeik megpuhították a kegyelem kemény, keserű kenyerét...

Helvey Lajos.

Kiadták az iskolaszékeknek a polgári iskolák reformjára vonatkozó újabb miniszteri rendelettel együtt. A közg. bizottság pedig az intézkedést későbbi időre tartotta fenn.

Kilenczven szülő panasza.

Sipos Orbán ezután egy fontos ügyet terjesztett elő; a melyre előre is felhívta a bizottság figyelmét. A közs. polgári fiúiskolában a beiratkozók száma örvendően emelkedett. Erre az iskolára szükség van s jól is tölti be feladatát. A városi tanács és iskolaszék azonban elhatározta, hogy a polgári fiúiskolánál az első osztályban a parallel osztályt beszünteti. Ezen határozat folytán 50 gyermeket felvettek az I. osztályba, 90 gyermeket pedig visszatartottak, akik között sok a még tanköteles korban levő. A város csak két iskolánál tart fenn összevont 5—6. osztályt s ezekben a gyermekek nem érhetik el a képesség azon fokát, mint a polgári iskolában. A szülőktől nem lehet a jogot elvonni, hogy odajárassák gyermekeiket. Köteles is a város fentartani a polgári iskolát.

Az előterjesztés után hozzá is szólt **Sipos** Orbán a kérdéshez. Az iskolaszék elhatározta, hogy párhuzamos osztályt beszünteti. Talán hozzájárult volna ezen határozathoz, ha a város mindenütt felállítatja az 5—6. osztályt, de ezt nem tette. De az 5—6. osztályok felállítására esetén is joguk van a szülőknél, hogy gyermekeiket a polgári iskolába járassák. Csak 50 tanulót vettek fel az I. osztályba, pedig a visszatartottak tandíja fedező majdnem az óradíjas tanerők fizetését. Fájó szívvel látja, hogy esdenek a szülők, akik taníttatni akarják a gyermekeiket. Százával voltak szülők és gyermekek nála. Jogánál fogva felveszi a jelentkezőket, de hogy zavar ne legyen, sürgős intézkedést kér.

Előterjeszti a határozati javaslatot, a mely szerint, tekintettel arra, hogy a város köteles gondoskodni a taníttatásról s az 5—6. osztály csak két iskolánál van felállítva, a közgazgatási bizottság utasítja a városi tanácsot és az iskolaszéket, hogy a jogtalanul megszüntetett polgári iskolai I. osztályu parallel osztályt haladéktalanul állítsa fel s a szükséges tanerőket alkalmazza.

Komlóssy József látja, hogy olyan indokok hozattak fel, a melyek elől kitérni nem lehet. A városi tanács azonban vizsgálni fogja, hogy mennyi a polgári iskolában az idegen gyermek, mert első sorban a helybeliek taníttatásáról köteles gondoskodni a város. Most sürgősen intézkednek, de jövőre tekintettel lesznek az idegen gyermekekre.

A tanfelügyelő határozati javaslatát elfogadták.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

Leányaink továbbképzése.

Igy szeptember elején ránehezedik a családokra a gyermeknevelés gondja. Sorra beiratás alá kerülnek a család gyermekei. Csakhamar előkerül az iskolatáska is s a mily arányban benépesülnek az iskolák, olyan arányban csöndesedik a háztáj. Leccsillapul a szülők gondja is. Hisz gyűjtik immár a szellemi tőkét a kicsi és nagy fiú, a kisebb és nagyobb leány. Gyűjtik azt a szellemi tőkét, a mit tőlük el nem vehet senki, a mely el nem sikkasztható.

Igen, leccsillapul a gond... De im ráesik a szülők tekintete a »nagy« leányra, a ki a négy polgári osztályt elvégezte s a ki czéltala-

nul jár-kei a házban és nem leli meg a munkakörét.

Az már gyűjtött egy kis szellemi tőkét, de az vajmi kevés a mai kor követelményeivel szemben; azt gyarapítani, kamatoztatni kellene, különben önmagát emészti fel. Mit tegyen hát a leánykával?

Tanítónőt nem akar belőle nevelni. Ott a másik, a tehetségesebbik, majd az lesz tanítónő. Elég egy családban egy erre a szakra. Lesz azzal is gond, míg álláshoz juttatják, annyi már a tanítónő. S hátha a szaktanulás közben elszokik a házimunkától? Talán a kereskedelmi tanfolyamra adja? A kereskedelmi pályán is nagy már a versengés s hátha a kereskedelmi szaktanulás még jobban elvonja a leányt a nőies foglalkozásoktól?

A szülő tehát lemond a »nagy« leányra nézve a szaktanulásról. Csak általános műveltségét óhajtja bővíteni, megkoronázni s czélul a »művelt családanya« képe lebeg szeme előtt. Persze felsőbb leányiskola nincs Nagyváradon, a hol eszményképét megvalósíthatnák s ez épen a gond...

Van mégis egy lehetőség... Az **Orsolya-zárda** iskolai hirdetése »Továbbképző kézimunka-tanfolyam«-ról ad tudósítást. Ez már megközelíti a czélt. Továbbképző a serdülő leányt, betetőzi a polgári iskolai oktatást, a mennyiben hittani, neveléstani, magyar és német irodalmi ismereteket terjeszt, francia és német társalgásban gyakorolja a leánykát; a szakszerű kézimunkaoktatás által pedig munkásságra, ügyességre szoktat. Szóval »értelmes fő, nemesen érző szív, ügyes kéz« a jelszava s mindez benne van a »művelt családanya« fogalmában. Miért is nagy örömmel fogadják a szülők a tanfolyamot és nagyon sokan sietnek kérdezősködni az Orsolya-zárdába.

Ott csudálkozással hallják, hogy ez a tanfolyam már régen fennáll az intézetben. — 1863—64. tanévben állította fel a zárda az ugynevezett munka-iskolát, mely azóta hol több, hol kevesebb növendéket tanított. A hatvanas évek után bekövetkezett a leányoktatás reformja, az idő intő szavára itt is polgári iskolák s tanítónő-képző nyílt s átalakulás közben a munkaiskola egybeolvadt az ujonnan felállított osztályokkal. Most aztán a nőnevelés nagyobb fejlettségi fokán kiderült, hogy a mai társadalmi állapot közt nem elég a művelt osztálybeli leánynak a négy polgári osztály.

A polgári iskolából kikerült leány a legkritikusabb korban van. Testi ereje s fejlettsége még nem olyan, hogy a háztartásban határozott munkakört adván neki elfoglalják akkor, mikor érzelmi s szellemi élete legnagyobb válságokon megy át. A társas élet meg nagyon sok veszélyt rejt a jellemalakulás korszakát élő ifjú lány lelkére, irányára nézve. Mind e körülmény hangosan követeli a lányka továbbképzését, az iskola hatásának a serdülő korra való kiterjesztését.

Azért siet a gondos szülő beiratni leányát az Orsolyák továbbképző-tanfolyamára, a hol a szeretet, a világosság lelke örködik felette, a hol sok szép és hasznos munkára megtanítják. Megtanítják az ékitményes rajzolásra is, melylyel szemmértékét s az arányos formák iránti érzékét fejlesztik. Megtanítják több csoportra osztva fehérnemű s felsőruha szabásra, varrásra, varrógép kezelésére, divatmunkákra s egyéb vegyes munkákra, melyeknek majd saját környezetében igen nagy hasznát fogja látni s melyek biztosítják szükség esetén megélhetését is.

A gyakorlati élet szempontjából tehát ép oly örömmel üdvözölhetjük az Orsolyák ezen

továbbképző tanfolyamát, mint az általános műveltség és jó ízlés fejlődésének tekintetében. *Ö. Sz. K.*

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Szept. 7. Nagyváradi város nyugdíjbizottságának ülése, d. u. 3 órakor.

Szept. 8. A hegyi választmány ülése d. e. fél 11 órakor a városházán.

Szept. 9. A lelenczház megnyitó ünnepélye.

Szept. 13. Városi közgyűlés.

Szept. 19. Megyei gyűlés.

Szept. 23. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban.

* **A papnővelde új igazgatója.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök dr. Bognár István kiérd. egyetemi rektort a nagyváradi papnővelde igazgatói és a papi nyugdíjintézet felügyelői állásától saját kérelmére főpásztori elismerő köszönet nyilvánítása mellett fölmentette és erre az állásra dr. Steinberger Ferencz székesegyházi tanító-kanonokot nevezte ki. Az új igazgató mint a magyar katolikus tanítók országos egyesületének elnöke már szép tevékenységre tekinthet vissza a tanügy szolgálatában; benne a papnővelde olyan igazgatót nyert, a kihez az egész egyházmegye, eddigi működése alapján, a legszebb reményeket fűzheti és így bizonyára méltó utóda lesz Bognár Istvánnak.

* **A király a budapesti karmelitáknak.** A mai hivatalos lap jelenti a következőket: Ő császári és apostoli királyi Fensége a budapesti karmelita templom építési költségeinek részbeni fedezésére legfelső magánpénztárából 2000 (kétezer) korona segélyt méltóztatott a legkegyelmesebben adományozni.

* **A gyermekmenház megnyitása.** Nem országra szóló, de kihatásában s jelentőségében szép ünnepély lesz vasárnap Nagyváradon. A Fehér Kereszt-Egyesület egy új humánus intézménnyel gazdagítja Nagyváradot, felállítja a gyermekmenhelyet. Az ünnepélyre a következő meghívót bocsátotta ki az elnökség:

Meghívó. A nagyváradi Fehér Kereszt-Egyesület gyermekmenedék helyének a városi árvaházban levő helyiségei f. évi szeptember hó 9-én délelőtt fél 12 órakor nyitvatnak meg, a mely megnyitási ünnepélyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. Nagyvárad, 1900. szept. 6. Dr. Bulyovszky József, a Fehér Kereszt-Egyesület elnöke, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné elnöknő, dr. Gyémánt Jenő titkár, dr. Rácz Ödön igazgató-főorvos.

* **Nyugdíjbizottsági ülés.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága ma, pénteken, szept. 7-én délután 3 órakor ülést tart.

* **Mérlegek és súlyok hitelesítése.** Vették a következő hirdetményt: Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, miszerint Nagyvárad város területén használatban levő mindazon mérlegek, súlyok és mértékeknek, melyek a használat által változásnak vannak kitéve, az 1897. év előtti időben lettek meghitelesítve, 1900. év november hó 1-ső napjáig a mérték-hitelesítő hivatalban (Kert-utca 102. sz. a.) újra hitelesítés végett leendő bemutatása elrendeltetik. Az ezen határidőn túl a közforgalomban, az 1897. év előtti hitelesítéssel talált mérleg, súly és mérték eldoboztatik és tulajdonosa az 1874. évi VIII. t. cz. 8-ai értelmében megbüntettetik. Nagyvárad, 1900. augusztus 28-án. Rimpler Károly, rendőrfőkapitány.

* **Pártvacsora.** A nagyváradi kir. kath. jogakadémia segélyegyletének elnök választása a legközelebbi időben már meg fog tartatni. Knapp Lajos elnökjelöltnek már szilárd a pártja s a többség mellette foglal állást. Ma este tartják meg a pártvacsorát, melyre az alábbi felhívás szól:

Felhívás!

Felhívjuk mindazon jogakadémia polgárokat, a segélyegyleti elnök választásánál Knapp Lajos mellett foglalnak állást, hogy a ma este, azaz folyó hó 7-én a Schüch vendéglő külön termében tartandó pártvacsorán teljes számban okvetlen megjelenni szíveskedjenek.

A párt végrehajtó bizottsága.

* **A király adománya.** Ő Felsége az er-mihályfalvi gör. kath. egyházközségnek a leégett iskola felépítési költségeinek részbeni fedezésére magánpénztárából 200 koronát adományozott.

* **Pót- és javító érettségi vizsgálat a reáliskolában.** Tegnap volt a helybeli reáliskolában a juniusról lemaradt érettségizők újabb kísérlete azért a becses érettségi bizonyítványért, ért, elég jó eredménnyel. Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, tankerületi főigazgató elnöksége alatt 8 után kezdődött a vizsgálat s délután 2 óráig tartott. A jelentkezők közül hatan megfeleltek a követelményeknek s ezeknek a főigazgató szép buzdító szavak kíséretében át is adta a belépő-jegyet a felsőbb iskolákba.

* **Nagy katasztrófa az Aldunán.** Borzasztó szerencsétlenség történt tegnap délután az Aldunán, Kladova közelében. Egy szerb hajótársaságnak Negotin nevű gőzöse vontatott négy uszályhajót fölfelé a Dunán. Kladova közelében eddig még ki nem derített okból a vontató hajó kázánja felrobbant. Az óriási erő szét vetette teljesen a hajótestet, melynek roncsai pár pillanat alatt rohamosan a víz alá merültek. A hajón volt Bozárovc Iván kapitány, az ellenőr két kormányos, a gépész, négy matróz és négy fűtő. Ezek közül csak az egyik kormányos, Obadies Milos, menekült meg. A kapitány és matrózok a robbanás pillanatában a fedélzeten voltak; ezek a szerterepülő gép és hajóalkatrészek által súlyosan megsebesítve zuhantak a Dunába, a hol halálukat lelték. A többi személyzet lent volt a kabinban s a pusztuló hajórom őket is levitte a víz fenekére. A robbanás következtében megszabadult uszályhajók oly erővel ütődtek egymáshoz, hogy a tengerivel megrakott Milos nevű hajó léket kapott s elmerült, mielőtt még megmenthették volna a rakományt. Bozárovc kapitány és négy matróz összezuzott holttestét még tegnap este kifogták a hullámokból, a többi hét holttest a hajóval együtt a Duna fenekén van. A szerencsétlenségről táviratilag értesítették az orsovai rővkapitányságot, a honnan egy vontató gőzöst küldtek Kladovába. Mentésről már szó sem lehetett, csupán az elszabadult uszályhajókat fogták össze és vontatták fel Orsovára. Az elsüllyedt vontató-gőzös és uszályhajó kiemeléséhez ma reggel fogtak hozzá. A kár meghaladja a kétszáz ezer koronát. Szigorú vizsgálat indult meg, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

* **Az Emke-gyufák jövedelme.** Egy csinos grafikai táblázatot kaptunk, riktó vörös színnel ábrázolja az Emke-gyufák fogyasztásának emelkedését hónapról-hónapra. Derék munkát végzett ez a kis gyufa, kiszorította a sok külföldi gyufát és az Emke szép és hazafias céljaira 516038 koronát jövedelmezett. Ha meggondoljuk, hogy a jövedelem a közjó számára tulajdonképen senkinek sem került áldozatba és avval szaporítható, hogy mindenki az ő krajczárjáért magyar gyufát követel osztrák helyett, akkor bámulnunk kell, hogy még mindig annyian csupa közönyből a mindenféle osztrák gyufát fogyasztják.

* **Kellemes kezdet.** Van-e kellemesebb kezdetű tanév, mintha mindjárt szünidővel kezdődik? Ilyen kedves kezdettel lepi meg a diákokat a jelen tanév. Közbejön a reáliskolában is, a gimnáziumban is egy-egy szabad nap a pótérettségiek miatt, aztán szombat — ünnep, vasárnap — vasárnap, hétfőn — Erzsébet-gyász, bizony nagy kár, hogy ilyen kellemes ünneptorlódás ritkán fordul elő egy esztendőben!

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Baumann János okleveles tanítót a csucsai áll. elemi népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

* **Két színésznő tragédiája.** Bizonyára még sokan emlékeznek vissza Kézi Juliskára, a nagyváradi színház egykor ünnepekt primadonnájára. A nagyváradi közönség nagyon sokszor megtapsolta a kedves művésznőt. A merre csak megfordult, mindenütt elhalmozták szeretettel. Később férjhez ment, azonban házassága boldogtalan lett. Az ura elhidegült tőle, a kit ő annyira szeretett, a kiért rajongott s ez a gondolat kinozta mindig a szegény nőt. Egyszer már emelt maga ellen fegyvert, szíve ellen irányította a gyilkos golyót, hogy az többé ne fájjon. Azonban sebéből nemsokára kigyógyult s a sors úgy akarta, hogy tovább szenvedjen... A csapás csapásra érte, egy annyira, hogy lelkileg teljesen összetört. Ma már mint gyógyíthatlan elmebeteg a lipótmezei élőhalottak házában van.

A másik Ligeti Józsa, a ki szintén a kolozsvári színtársulat tagja volt. A vigkedélyű, pajkos lányért ugyancsak versengtek egykoron a nagyváradi ifjak. Messze vidéken beszéltek a szép szőke lányról. Azonban élete nagyon hányatott volt. A sok pezsgős éjszaka elhervasztotta arca rózsáit, elfonnyadt s most az egykoron pajkos szép leány elméje elborult. Még olykor most is duhajkodik, most is kaczag, kacajában azonban van valami keserű, a mi az embert szánalomra gerjeszt. Eddig az egész ország az övé volt s most a tébolyda szűk szobáskájának a csendes lakója...

* **Öngyilkos leány.** Kedden délután a Macson levő Kéki Sándor-féle tanyán Szabó Mária nevű debreczeni születésű 16 éves leány oltotta ki szerelmi bánat miatt fiatal életét. Szeretett, de szerelme nem talált viszonzásra s szíve nem bírta el a fájdalomokat s öngyilkossá lett. Tettét régi szerkezetű elöltöltő fegyverrel hajtotta végre. A fegyvert maga töltötte meg s azután a földre támasztva föléje hajolt. Egyik kezével a csövet fogta, a másik kezével pedig egy megtűzesített vassal a fegyvert el-sütötte. A golyó jól talált, mert éppen a szívére hatolt keresztül. A lövés zajára többen összefutottak, de segítségre már nem volt szükség. A helyszínre érkezett rendőrbiztos a leány ruhájában egy papírszeletet talált, melyben az öngyilkos elbucszik a világtól. A leány hulláját beszállították a debreczeni közkórházba.

* **Megmérgezte magát.** Budapest Gyekis Adolf 28 esztendő laboráns, aki a Lilom-utca 50. szám alatt lakik, ma este morfiummal megmérgezte magát. Hozzáértőzői a mentőket hívták segítségül, akik miután a gyomrát kimoszták, a lakásán hagyták ápolás végett.

Takács Zoltán dr. letartóztatása.

A hirhett néptribun, dr. Takács Zoltán ismét a börtönben ül.

A Berecz testvérekkel elkövetett sikkasztás részeseként került annak idején a fegyházba elég érdekes körülmények között. Az idősebbik Berecz menekülése közben a déli vasut Boglár állomásán került a csendőrök keze közé, amikor is Takács Zoltán dr. utlevélét s igazolványát találták nála.

A rendőrség azóta folyton figyelemmel tartotta a fiatal ügyvédet, a ki a nagy sikkasztás után Erdélybe költözött, de onnét hazatérve a Kigyós-utca 3. sz. a. levő házban nyitott ügyvédi irodát.

A rendőrség folyton figyelemmel kísérte s a mikor a Berecz testvérek bevallották, hogy bűntársuk is van, Takács Zoltán személyében, a rendőrség letartóztatta minden tiltakozása daczára.

Szakadatlanul tagadott s a legképtelenebb módon igyekezett magát tisztázni, de ez nem sikerült neki, mert a bizonyítékok annyira elene szoltak, hogy a törvényszék elítélte negyed-félévi fegyházra.

A Takács Zoltánra vonatkozó ítéletet a felsőbb fórumok is helyben hagyták s az elegáns gavallér megkezdte büntetését Szegeden, a honnan mint átkelési fegyencz, a gyűjtő fogházba került s innen az ősszel szabadult ki, mint feltételes szabadságra bocsátott rab. — Takács Zoltán szabadulása után kötelességéhez híven, elegáns lovagló nadrágban, aranyozott orresziptetűvel, sarkantyus lakksizmában jelentkezett a rendőrség nyilvántartási osztályában s bejelentette, hogy új lakása Baracsán van, Fejérmegyében.

A híres névre szert tett fiatal ügyvéd tényleg Baracsára költözött s ott állítólag szülői pénzéből egy földszintes viskót vett, a hatalmas terjedelmű község keleti végsorán, amely a legutolsó ház az utcában. Ebben az utcában lakik kisbári Kiss István, Perczel Béla, a ház elnöke öcsöce is szép kastélyban, messzebb pedig Semadon fővárosi ügyvéd, a kik a nyarat Baracsán szokták tölteni.

Ilyen előkelő emberek közé ékelve, de mindamellett jó távolságban lakott a régi egyetemi vezérférfi szüleivel, mindenkitől megelve.

A ház sűrű liceabokrokkal van benőve, úgy, hogy az udvarba senkinek belátni nem lehet. Csak a kutágas, meg a nádfedél látszik ki a bozótokból. Itt húzódott meg Takács Zoltán a hírhedt Kovács Etelkával s a házuk küszöbét senki nem lépte át néhány jámbor parasztemberen kívül, a kiknek, mint mondják, díjtalanul adott jogügyi tanácsokat. Kovács Etel pedig szintén jól értett az arczképfestéshez, a környékbeli birtokosok többjének dolgozott jó pénzért. Takács sokszor fordult meg a fővárosban és visszautaztában Martonvásárig ment vonaton, onnan pedig gyalogszerrel vándorolt az egy órára fekvő Baracsára.

Sokszor megesett, hogy felkérdezett egy-egy parasztszékérre, mely azután bevitte a faluba.

Senki sem gondolta, hogy a jámbor atyafiak nem jogi dolgokban fordultak hozzá, hanem egészen más ügyben, még pedig pénzhamisítás dolgában. Takács Zoltán már Balassagyarmaton, mikor ott is fogva volt, foglalkozott a pénzhamisítás dolgával. Tömerdek embert avatott bele a dologba. Takács a fővárosba jött s a Dob-utca 70. szám alatt vett magának ideiglenes lakást.

Innen rándulgotott ő le a környékre, főleg Mező-Turra, a hol bűntársait szerezte, de összeköttetésben állt ő még a messze vidékkel is.

Bejárta éjjelenként az éjjeli kávéházakat, vendéglőket s itt akart tudni a hamis százason bűntársai segítségével. A banda üzemeit illetőleg Sajó Sándor rendőrkapitányt pár héttel ezelőtt bizalmas levélben értesítették. — Sajó saját buzgalmából nyomozott az ügyben, amelynek meglepő eredménye lett. Megtudta a kapitány, hogy Takács rendesen megfordul a Király-utca Tatra kávéházban, a Garay-tér Mandel-féle helyiségben, s a Royal szállóban a 248. sz. szobában.

A nyomozás ma végre kezébe adta a banda fejét, Takács Zoltánt, a szállóbeli szo-

bában. Meglepetve állt a szobában, mikor a kapitány a detektivekkel hozzálépett, elhalványodott s a törvény nevében kijelentésre rögtön bevallott mindent s szó nélkül követte a rendőrség embereit a IV. kerületi kapitányságra.

A bankóhamisításba tömerdek ember van belezavarva. Paraszt is, meg előkelő ember is. Közöttük egy Czavetz nevű mármarosai földbirtokos is.

A bankóprést megtalálták.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Takács Zoltán dr. pénzhamisító ügyében most a széleskörű nyomozás folyamán újabb bizonyítékok derültek a napvilágra. A mai napon Mezőtúron megtalálták a bankóprést kőlapot, mely 167 cm. hosszú. Takács Zoltán dr. vallomása szerint a bankókat egy fényképész és gépész lakatos segítségével hamisították. A bankók egészen hüek voltak s csak a színük volt halványabb, mely körülmény árulta el a hamisítót. Eddig 2200 forintot hamisítottak a bevallásuk szerint. — Azonkívül nagy szenzációt keltett ma az a hír, hogy kilencz újabb gyanúsított egyént letartóztattak.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő táv-irataink szólnak:

A kiangfui kormányzó csapata.

London, szept. 6. (Saját tud. táv.) A Standard-nak jelentik Sanghaiból 4-iki kelettel: A kiangfui kormányzó 5000 emberrel Santung tartomány határára jött, de mikor híre érkezett, hogy az európaiak elfoglalták Pekinget, embereinek nagy része elszökött. A többiek most Nyugat felé tartanak, hogy az özvegy császárnéhoz csatlakozzanak.

Seymour az idegencsapatok tisztjeiről.

London, szeptember 6. (Saját tud. táv.) Az admirális Seymour tengernagy egészen részletes jelentését közli a Tiencinben és a Tiencin körül május 30-tól június 27-ig történt eseményekről. A jelentés részleteket közül a nemzetközi csapatoknak Peking-felé való első előnyomulásáról, a mely Seymour parancsnoksága alatt történt és kiterjeszkedik az egyes nemzetek közreműködésének ismertetésére. — Seymour azt a reményt fejezi ki, hogy a közös eljárás hozzá fog járulni a nemzetközi szimpátiák megerősítéséhez. A tengernagy levelet intézett az egyes csapattestek összes tisztjéhez és parancsnokaihoz, a melyben megköszönte hűséges közreműködésüket. Különösen kiemeli Usodon német kapitányt és azt mondja, hogy arra az esetre, ha ő elesnék, ezt a tisztet jelölte az expedíció vezéréül. Mikor Seymour hadsegéde Picagnál megsebesült, megkérte Udeson grófot, hogy legyen vezérkari főnöke és ebben a fontos állásban Udeson, a ki maga is megsebesült kissé Langsanguál, rendkívül becses szolgálatokat tett neki. Dicsérőleg emlékezik meg Seymour a többi tisztokról és a legénységről is, különösen azokról, a kik annak a veszedelemnek tették ki magukat, hogy a kínaiak fogságába esnek, a mi azért veszedelmes dolog, mert a kínaiak lefejezik foglyaikat. A jelentésben másolatban mellékelve vannak Seymournak az idegen különítmények parancs-

nokaihoz intézett levelei, köztük Bendemann altengernagyhoz, Courrejolles tengernagyhoz, továbbá az olasz, osztrák-magyar, japán és orosz csapatok parancsnokaihoz intézett levelei. Az orosz parancsnoknak irt levelében Seymour gratulál Mpirinszki ezredes bémulatos előkészületeihez és megjegyezte, hogy ilyen események nagyban hozzájárulnak a civilizált nemzetek kölcsönös közeledéséhez.

Az orosz csapatok indulása.

Konstantinápoly, szept. 6. (S. t. t.) Az Elektra Lloyd-gőzös, amelyet az orosz kormány csapatok szállítására kibérelt, tegnap orosz csapatokkal Kína felé menet átment a Boszporuson.

A béke akezió.

Hongkong, szept. 5. (S. t. t.) Kantonban nő-tön-nő a nyugtalanság. A Schwaibe cirkálóhajó Amojba ment. A lapok a kínai békebizottság összeállításában az özvegy császárné változatlan arroganciájának újabb bizonyítékát és Európa megsértését látják.

Washington, szept. 6. (Saját tud. táv.) Harrison kijelentette, hogy hajlandó a nemzetközi választott bíróság állandó hágai bizottságába belépni. Cleveland is kijelentette erre való készségét, de bizonyos föntartásokkal.

Ujabb felszólítás a forradalomra.

London, szept. 6. (Saját tud. táv.) Pekingből újabb szenzációs hírt közölnek. Az anyacsászárné egy izgató ediktumot bocsátott ki, melyben felszólítja az alkirályokat, hogy gyűjtsenek sereget és készüljenek, hogy az idegenek által a kínai birodalmon ejtett sérelmeket megbosszulják.

Az amerikai csapatokat nem hívják vissza.

Washington, szeptember 6. (Saját tud. távirata.) A külügyminiszterium értesítette Lambsdorff grófot, az orosz külügyminiszterium vezetőjét, hogy csak az olyan hivatalos pekingi jelentést tekint eléendő oknak az amerikai csapatok visszahívására, a mely az orosz csapatok visszahívását jelenti be.

Kinát nem darabolják fel.

London, szeptember 6. (Saját tud. távirata.) Li-Hung-Csang herczeg a sanghai-i követének irt levelében kinyilatkoztatta, hogy Kína területét nem fogják megcsonkítani s erről már Oroszország részéről is nyert biztosítékot.

A visszavont parancs.

London, szept. 6. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Szimlából: Azokat a parancsokat, a melyekkel a 4. dandár elindulását lerendelték, visszavonták. A dandár azonnal elindul Kinába.

EGYESÜLETEK

Az országos orvosszövetség ülése.

A magyar orvosszövetség nagyváradi fiókja tegnap délután népes rendkívüli közgyűlést tartott. A kerületi betegsegélyző pénztárak tervezett reformja mélyen belevág az orvosi kar existenciájába s egyébként is káros hatása lenne a reformnak az orvosokra. Ez okból dr. Grósz Menyhért memorandumot készített, a

mely alaposan kimutatja az orvosi kar sérelmét s állást foglal a reformnak a tervezett alakban leendő keresztülvitele ellen. A memorandumot elfogadták s felterjesztik az Országos orvos szövetség igazgató tanácsához s pártolás végett az orsz. orvosszövetség többi fiókjaihoz.

TANUGY.

A tanárvizsgálók elnöke. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Beöthy Zolt dr. miniszteri tanácsost, tud. egyetemi nyilvános rendes tanárt, a budapesti országos középiskola tanárvizsgáló bizottság elnökévé, az 1900-1-ik tanév kezdetétől számított öt évi időtartamra kinevezte.

Igazságszolgáltatás.

A tréfa vége. A mult esztendő telének egyik éjjelén fiatal emberekből álló jókedvű társaság igyekezett a sárospataki Széchenyi-téren keresztül hazafelé. Utközben a társaság dr. Winkler Lajos zilahi ügyvéddel találkozott, a kit az ismerősök üdvözöltek.

— Szervuszok szamarak! — kiáltott vissza tréfásan az ügyvéd.

— Egyes számban beszéljen! — szólott rá Karton Zsigmond számtartó, a ki nem ismerte az ügyvédet.

— Hát szervusz te számár, — mondta az ügyvéd és tovább ment.

A tréfából komoly kimeneteli pisztolypárbaj lett. Karton provokáltatta dr. Winklert, a ki a párbajban arcon lőtte. A sátoralja-ujhelyi törvényszék a ügyvédet hat heti, Kartont négy heti államfogházra ítélte el. A kir. kuria ma Losonczy Ödön előadása alapján a dr. Winklerre kiszabott büntetést helybenhagyta, Kartont azonban nyolcz napra szállította le.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Dr. Imrik Péter.**

2052 Nágel Támson csódt. — Nagy Károly és társai.

2354 Magyar franszia Cognag gyár — Martiek és társa.

2339 K. Kincstár Czimer s. t. cég csódt. ellen.

2042 Csathó Gizella — dr. Fényes Kálmán.

2706 Militzev Albert — Reisner Ede.

Előadó: **Urbán Adolf.**

1688 Bolha Morár Juon és társa család.

1887 Szabó Péter testi sértés.

1905 Schenk Lajos család.

1906 Fiteró Péter hatóság elleni erőszak.

1955 Barbure Gyorgye és társai lopás, orgazdaság.

1989 Lázár György zsarolás.

1992 Hasas Tógyerné testi sértés.

2044 Rácz András becsületsértés.

Előadó: **Molnár Géza.**

1635 Mitternacht Áerahám hamis eskü.

1735 Bajdok Flora testi sértés.

1987 Puskás Sándor és társa közveszélyű cselekmény.

2075 Honez Ite testi sértés.

2099 ifj. Marozsán György magánokirathamisítás.

2100 Maty Onuez testi sértés.

1496 Ples János testi sértés.

1511 Kovács Nándor testi sértés.

1516 Gázso István és társa közösen elleni kihágás.

SZINHÁZ.

A színház megnyitása.

A Szigligeti-színház megnyitására előkészítésével megbízott szűkebb bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a megnyitó ünnepély részleteit tárgyalták.

Jelen voltak: Komlóssy József, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Rimler Károly, dr. Radó Ignác és Somogyi Károly szinigazgató.

A bizottság dr. Hoványi Gézát választotta elnökül.

Elhatározták, hogy az ünnepélyre meghívják azokat az életben levő szinigazgatókat, akik Nagyváradon társulataikkal működtek; névszerint Mándoky Bélát, Mosonyi Károlyt, Megyeri Dezsőt, Leszkay Andrást és Bölöny Józsefet.

Ezeket kívül a város vendégei lesznek: dr. Várady Antal, az Előjáték írója családjával, Fellner és Helmer, a színház tervezői, Krubicza József, művezető-mérnök, gr. Festetich, a vidéki színészorvos országos felügyelője, Sas Ede, a Prológ szerzője, továbbá a Budapestről jelentkező ujságírók.

A városi díszgyűlésre meghívják Tisza Kálmánt a város képviselőjét, továbbá Nagyvárad város díszpolgárait: dr. Schlauch Lőrincz bíbornokot és Vinkler József vál. püspököt.

Az első megnyitó előadásra a páratlan bérlok jogosultak, míg a második előadás a páros bérloké.

A színház építésére felügyelő-bizottság, valamint a tanácsstagok és főbb városi tisztviselők részére ülőhelyeket tartanak fenn, a melyekért a kibocsátán ó felszólítástól számított 3 nap alatt Komlóssy József tanácsnoknál jelentkezhetnek. A helyek árát megfizetik.

A város a két megnyitó előadásra 3 páholyt tart fenn.

Elhatározták, hogy a város hivatalos páholya nem a földszinten, hanem az emeleten lesz és pedig az, amelyiknek elővédjén a város czimere diszeleg.

A vendégek a város által hivatnak meg.

Kifejezte a szűkebb bizottság azon óhaját, hogy a díszgyűlésen a tagok díszmagyarban vagy salonban, a megnyitó előadáson pedig az egész közönség lehetőleg salonban jelenjék meg.

A szűkebb bizottság mihamarabb ismét ülést tart, a továbbiak megbeszélése végett.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K—ő.

VII.

— Hogy nem láttam én ezt előre! . . . A mit én a törvény lassúságának tulajdonítottam, nem volt más, mint Ledoux halogatása, hogy a végzetes pillanatot hátráltassa. Ezért akarta hát, hogy eltávozzam, mielőtt atyám vagyonának rendezésére kerül a sor; ezért nem akarta nekem adni leánya kezét . . . Szegény Lucie, folytatta kissé csillapultan, mi lesz belőled, atyád örökségének áldozatából? Szegényt ez bizonyára jobban lesújtotta még mint atyja halála. Most már igazán semmije sincs, még atyjának becsületes emléke sem maradt meg neki, csak a szégyen és ayomor . . . Hogy fogadta a hirt Ledoux kisasszony? kérdezte a békebirótól.

— Lucie még nem tud semmit.

— Semmit? nem is gyanítja?

— Nem. Nem volt eddig bátorságom . . .
— Köszönöm, nagyon hálás vagyok érte; bizza rám a dolgot.

— Jól van, igaz . . . gondoltam is . . .
— Jól gondolta, az én kötelességem tudtul adni neki ezt az újabb szerencsétlenséget. A pályaudvarba érkeztek.

Frémont és Jakab jegyet váltottak és beszállottak egy kocsiba. Csak ketten voltak benne, azért szabadon beszélgethettek. Jakab elismételtette részletesen a jegyző spekulációjának történetét és eredményét: pontosan akarta tudni vagyona állását s hogy mennyire érte őt a csapás.

Miután Frémont befejezte az elbeszélést, szótlannul, gondolkodva folytatták utjukat. Megérkezvén Balnyba kiszálltak és a békebiró háza felé tartottak.

Utközben Jakab közölte a békebiróval terveit, miket utközben magában megérlelt.

VIII.

Bizva Frémont szavaiba, Lucie türelmetlenül várta visszatértét, biztosra vette, hogy Jakab is vele lesz.

Lázasan számolta az órákat, a perczeket, időről-időre az ablakhoz ment, félrehúzta a függönyt s aggódva nézett ki az utcára.

Most érezte csak igazán, mennyire szereti Jakabot!

— Végre hosszas várakozás után megpillantotta a békebirót és jegyesét a mint befordultak az utcasarkon, a nagy sötétség dacára rögtön felismerte őket.

— Itt vannak! Frémont néni itt vannak! kiáltott.

Az örömtől legyőzve egy karszékbe rogyott s átengedte magát könyeinek.

Jakab és Frémont beléptek a szobába, hol az egész családot együtt találták.

Dubreuil köszönt Frémontnének és leányának, azután Luciehez közeledett, ki föl akart kelni, de a megindultságtól csak remegő kezét nyujthatta oda. Jakab szintén nagyon meg volt iadulva s perczekig nem jutott szóhoz.

— Lucie, most láthatom önt viszont szomorú elválásunk óta — szólott végre; szabad vagyok s ezt önnek köszönhetem, ön nyitotta meg tömlőczöm ajtaját. Hálás vagyok, de hálás vagyok azért is, hogy soha sem kétkedett, hogy mindig bízott bennem.

Jakab és Lucie szótlannul néztek egymás szemébe és nem tudtak egymással eléggé betelni. Annyit szenvedtek egymásért, hogy most a boldog viszontlátás perczében nem tudtak szólni a meghatottságtól.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vilmos császár látogatása.

London, szept. 6. (Saj. tud. táv.) Egy londoni lap szerint Vilmos császár a czárt legközelebb meg fogja látogatni.

Egy merész asszony vállalkozása.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Egy Párisból érkezett távirat szerint egy *Vulpurga* nevű asszony vállalkozott, hogy a La Manche csatornát átúsza. — Még tegnap indult el s még a mai napig sem érte el az angol partot. Azt hiszik, hogy a merész vállalkozó a hullámokban pusztult el.

London, szept. 6. (Saját tud. táv.) A legújabb hír szerint *Vulpurga* asszony 24 mérföldet uszott, aztán pedig gőzősön visszatért Calaisba.

A kitiltott egyetemi hallgatók a kultuszminiszternél.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. távir.) Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszter ma délelőtt fogadta a kitiltott

egyetemi ifjakat. A kultuszminiszter szívesen fogadta a kitiltott egyetemi hallgatókat s megígérte nekik, hogy a mint felebbezésük hozzá kerül, rögtön el fogja intézni.

A román-bolgár viszálykodás.

Szófia, szeptember 6. (Saját tud. távir.)

A forradalmi bizottság rendkívüli ülést tartott, amelyben Sarafov elnök bejelentette, hogy a bolgár kormány nevében Nacsevicz ideiglenes külügyminiszter jegyzéket küld a román kormánynak, kijelentvén, hogy a bizottság tagjai ellen bíróság lép föl. A jelenlevők igen hevesen kikeltek Sarafov e jelentése után és azt sürgették, hogy mozgósítsák az utcát a kormány ellen, mert a katonaság nem fog közbelépni. Sarafov azonban biztosította társait, hogy nem kell semmitől sem tartaniok, mert minden úgy van rendezve és tervezve, hogy senkit se érjen semmi bántódás; annál kevésbé lehet tehát arról szó, hogy a bizottság föloszlatassék.

Bukarest, szept. 6. (Saját tud. távir.) Carp Péter miniszterelnök, Böttiger, a berlini Disconto-Gesellschaft igazgatója által fölkérte, mondaná meg véleményét a konfliktusról, a következőket felelte:

— Románia nem fogja elkövetni azt az esztelenséget, hogy háborút üzenjen Bulgáriának. De ha a Dobrudza határánál koncentrált bolgár hadsereg valami esztelenséget fog elkövetni, Romániát készen találja. Biztos vagyok azonban, hogy az európai nagyhatalmak a napokban jól megfékezik Bulgária esztelenségeit.

Bukarestben elterjedt hírek szerint, a *dobrudzsai hadosztály rendeletet kapott a mozgósításra.*

Konstantinápoly, szept. 6. (S. t. t.) A török kormány egy európai konferencia összehívásának eszméjével foglalkozik a célból, hogy a maczedóniai kérdést rendezze.

A dél-afrikai háború.

London, szept. 6. (Saj. tud. távir.) A Standard-nak jelentik Durbanból: A thalestown-volskrusti vasuti vonalon egy katonai vonat fűtőjét puskalövésekkel megölték, a vonatvezetőt pedig megsebesítették.

Krüger Transzvál annektálása ellen.

London, szept. 6. (Saj. tud. távir.) Lourenco-Marquezből jelentik: Krüger elnök a Transzvál annektáló kiáltványra azzal válaszolt, hogy tiltakozást intézett Salisbury miniszterelnökhöz és a hatalmasságokhoz.

Krüger elhagyja az országot.

London, szept. 6. (Saját tud. távir.) A Daily-News-nek jelentik Lorenc-Marquezből 4-iki kelettel: A transzváli kormány számára 31 láda aranyrud, amely a transzváli kormány tulajdona és egy gözös 50.000 zsák liszttel érkezett ide. Krüger elnök valószínűleg Intumatint át fogja elhagyni az országot. Intumat mellett a folyón két vontatóhajó várja, amely majd arra a hajóra viszi, amely a folyó torkolatánál vár rá.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, szept. 6.
Buza októberre	— — — — — 7.59
Buza júniusra	— — — — — 8. —
Tengeri	— — — — — 6.18
Rozs okt.	— — — — — 7.01
Zab okt.	— — — — — 5.27
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, szept. 6.
Oszták hitel	— — — — — 673 25
Magyar hitel	— — — — — 688 —
Allamvasut	— — — — — 673 52
Rimamurányi	— — — — — 547 —
Magyar jelzálog	— — — — — 444 —
Salgótarjáni	— — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. szept. 6-án.

Magyar aranyárjádék 4%	— — — — — 96 10
Magyar koronajárjádék	— — — — — 90 70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 100.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 99 60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 97 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — — 90. —
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — — 98 25
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — — 92 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 159. —
Tiszasszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	— — — — — 141 50
Oszták járadék papírban	— — — — — 97 35
Oszták járadék ezüstben	— — — — — 97 20
Oszták járadék aranyban	— — — — — 97 15
Oszták korona járadék	— — — — — 97 40
Oszták államsorsjegyek	— — — — — 132 50
Oszták magyar bankrészevény	— — — — — 17 05
Magyar hitelbankrészevény	— — — — — 687. —
Oszták hitelintézet részevény	— — — — — 668. —
Párisi vista	— — — — — 96 20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — — 19 30
Németbirodalmi márká	— — — — — 118 15
London vista	— — — — — 242. —
20 márkás arany	— — — — — 23 63

A bankárak által közzétett.

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34							
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48							
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01							
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	—
B.-Ujfalva >	11 18	2 47	6 02	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 41	2 31	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38							
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—							
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—							
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—							
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—							
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalva >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18							
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—							
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—							
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03							
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19							
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.